

Sygn. akt IV Ka 79/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Marta Legeny-Błaszczyk (spr.)

Sędziowie SO Ireneusz Grodek

SO Tomasz Ignaczak

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim del. do Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim - Tomasza Retyka

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 roku

sprawy **M. A.**

oskarżonego z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 157 § 2 kk

z powodu apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej i obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 5 grudnia 2013 roku sygn. akt II K 4/13

na podstawie art.437§1 kpk, art.438 pkt 1 kpk, art.635 kpk, art.627 kpk, art.8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami) **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:**

- na podstawie art.46§1 kk orzeka wobec oskarżonego M. A. środek karny w postaci obowiązku zadośćuczynienia pokrzywdzonej K. A. za wyrządzoną przestępstwem krzywdę poprzez zapłatę na jej rzecz kwoty 2000 (dwa tysiące) złotych;

w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

zasądza od oskarżonego M. A. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych opłaty za drugą instancję oraz kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 79/14

UZASADNIENIE

M. A. został oskarżony o to, że w okresie od 01 stycznia 2007 roku do 04 listopada 2012 roku w miejscowości W. ul. (...), powiatu (...), znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną K. A. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu, wielokrotnie wszczynał awantury, w trakcie których używał słów powszechnie uznawanych za wulgarne i obelżywe, zmuszał ją do opuszczania domu, kierował wobec niej groźby pozbawienia życia, używał wobec niej siły fizycznej w postaci szarpania za odzież, uderzeń w twarz i głowę, powodując u niej zasinienia na ciele a ponadto w dniu 20/21 października 2012 roku uderzył ją kilkakrotnie ręką w twarz i prawe ucho na skutek czego pokrzywdzona

doznała stłuczenia nosa z przejściowym krwawieniem, stłuczenia w okolicy małżowiny usznej prawej i obrażenia te spowodowały naruszenie czynności narządów ciała trwające nie dłużej niż 7 dni, **tj. o czyn z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 157 § 2 kk.**

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 05 grudnia 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 4/13 uznał oskarżonego M. A. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 207 § 1 kk, art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk z tą zmianą, że w dniu 20/21 października 2012 roku oskarżony uderzył pokrzywdzoną tyko raz oraz przyjął, że ten znęcał się nad pokrzywdzoną zarówno pod wpływem alkoholu jak i będąc trzeźwym i na podstawie art. 207 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat,

- zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. Ł. kwotę 723,24 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej oskarżycielce posiłkowej z urzędu;

- zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 800 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania oraz kwotę 180 złotych tytułem opłaty.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony przez obrońcę oskarżonego M. A..

Apelacja wywiedziona została z podstawy prawnej art. 438 pkt 2 i 3 kpk i zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1. obrazę prawa procesowego:

- art. 7 kpk, art. 4 kpk, art. 410 kpk przez błędną ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie, polegającą na dowolnej ocenie całości zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego, przesłuchanych świadków, w tym zeznań pokrzywdzonej, w następstwie błędne uznanie, że oskarżony popełnił zarzucane czyny w okresie wskazanym w zarzucie,

- art. 170 § 1 pkt 5 kpk przez oddalenie wniosku oskarżonego o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego psychologa na okoliczność, czy u pokrzywdzonej występują objawy długotrwałego znęcania,

2. błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na błędnym ustaleniu, że relacje stron uległy pogorszeniu w 2007 roku w związku z zachowaniem oskarżonego i opisane przez pokrzywdzoną obrażenia ciała powstały na skutek działań oskarżonego.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego czynu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Powyższy wyrok został również zaskarżony przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej kary i środków karnych.

Apelacja wywiedziona została z podstawy prawnej art. 438 pkt 1 i 2 kpk i zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

- obrazę przepisów prawa karnego materialnego – art. 46 § 1 kk – polegającą na nie orzeczeniu zgodnie z art. 46 § 1 kk zadośćuczynienia pomimo złożenia wniosku w tym zakresie,

- obrazę przepisów postępowania – art. 627 kpk – polegającą na jedynie częściowym zwrocie wydatków jakie poniosła oskarżycielka posiłkowa w związku z ustanowieniem w sprawie fachowego pełnomocnika z wyboru, w sytuacji przedstawienia rachunków, z których wynikała rzeczywista kwota poniesionych wydatków.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej na podstawie art. 46 § 1 kk zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 7000 złotych i na podstawie art. 627 kpk kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2850 złotych.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej w ramach zwrotu kosztów zastępstwa prawnego dochodził - z racji powzięcia informacji na tejże rozprawie o zasądzeniu kwoty 504 złotych odrębnym postanowieniem, wydanym w trybie art. 626 kpk - różnicy pomiędzy kwotą zasądzoną a żadaną w skardze apelacyjnej. .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew stanowisku zaprezentowanemu przez tegoż skarżącego stwierdzić należy, iż ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, w tym ustalenia dotyczące sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, są prawidłowe i zgodne z całokształtem okoliczności sprawy.

Sąd Rejonowy kierując się prawem swobodnej oceny dowodów poczynił ustalenia takie, które nie mogą być uważane za błędne, dowolne, sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego.

Co przy tym najistotniejsze w rozważaniach swych nie pominął żadnego dowodu, każdy z nich szczegółowo omówił i w uzasadnieniu orzeczenia wskazał, które z tych dowodów i dlaczego uznał za wiarygodne, a którym i dlaczego przymiotu wiarygodności odmówił. Podkreślenia wymaga dokładność, wszechstronność i wieloaspektowość oceny materiału dowodowego.

Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął za miarodajne dla poczynionych ustaleń zeznania pokrzywdzonej K. A.. Jej relacje odznaczają się wysoką spójnością, jednolitością i konsekwentnością. Podawała w nich szczegółowo przebieg poszczególnych zachowań oskarżonego – opisując sposób działania, jego okoliczności a także artykułowane słowa. Istotnym dowodem pozwalającym zweryfikować wiarygodność twierdzeń pokrzywdzonej są zeznania małoletniej córki W. A., z których jednoznacznie wynika, że oskarżony stosował wobec K. A. agresję słowną, jak i przemoc fizyczną. Wersję pokrzywdzonej potwierdzają też zeznania jej koleżanki A. Ł. , która poza relacjami K. A. sama miała okazję przekonać się jak ta jest traktowana przez oskarżonego i widzieć obrażenia na jej ciele w postaci siniaków, jak również zeznania matki pokrzywdzonej – J. G., która oprócz tego, że o zachowaniu oskarżonego dowiedziała się od córki i wnuczek, była naocznym obserwatorem tego jak oskarżony poniżał jej córkę. Tudzież zeznania M. U. – koleżanki pokrzywdzonej ze szkoły - potwierdziły, znęcanie się oskarżonego nad pokrzywdzoną. Zeznania brata pokrzywdzonej – M. G. - również wskazywały na to, że K. A. doświadczała ze strony oskarżonego zachowania wyczerpującego znamiona znęcania się. Relacjonował on , że siostra niejednokrotnie dzwoniła do niego w porze nocnej płacząc i podając, że została uderzona przez pijanego męża.

Podkreślić również należy, że za wiarygodnością relacji przedstawianej przez pokrzywdzoną K. A. i jej córkę W. A. przemawiają też dowody z opinii biegłego psychologa, który uznał że z psychologicznego punktu widzenia zeznania składane przez obie badane stanowią odzwierciedlenie ich faktycznego doświadczenia życiowego a one same są wiarygodnym źródłem informacji o zdarzeniach stanowiących przedmiot sprawy .

Zeznania pokrzywdzonej K. A. pozytywnie weryfikuje również rzeczowy materiał dowodowy w postaci nagrania, które potwierdza zachowanie oskarżonego, zawierające się w opisie czynu mu przypisanego co do spowodowania u tejże obrażeń w postaci stłuczenia nosa z przejściowym krwawieniem i stłuczenia w okolicy małżowiny usznej prawej – k 50, 220.

Ustosunkowując się do zarzutu obrazy przepisów prawa procesowego – art. 170 § 1 pkt 5 kpk wskazać należy, iż Sąd Rejonowy słusznie postąpił oddalając wniosek oskarżonego o dopuszczenie uzupełniającej opinii biegłego psychologa na okoliczność ustalenia czy pokrzywdzona ujawnia cechy ofiary znęcania. W tym kontekście należy wskazać, iż istotą przestępstwa znęcania się jest to, że realizacja jego znamion następuje wraz z zachowaniem opisanym w ustawie. Bez

znaczenia dla zaistnienia tej formy sprawczej pozostaje fakt, czy w osobowości osoby dotkniętej takim zachowaniem widoczne są tego skutki. Dla stwierdzenia, czy opisana sytuacja należy do kategorii zachowań określanych mianem znęcania się decydujące jest wyłącznie to, by sprawca zmierzał swym zachowaniem do zadawania bólu fizycznego i powodowania cierpienia psychicznego. Stąd też bez znaczenia dla ustalenia czy oskarżony wypełnił znamiona zarzucanego mu czynu był stan psychiczny pokrzywdzonej.

Za trafny uznać należy podniesiony przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego – art. 46 § 1 kk. Stosownie do jego treści Sąd Rejonowy skazując oskarżonego winien był na wniosek pokrzywdzonego orzec zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, czego nie uczynił.

Zadośćuczynienie to forma rekompensaty pieniężnej z tytułu doznanej krzywdy w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Choć jest orzekane jako środek karny należy przy jego wymierzaniu kierować się zasadami prawa cywilnego (art. 444,445,448 k.c). Kwota zadośćuczynienia ma być pochodną wielkości doznanej krzywdy. Ustalając ją należy mieć zatem na uwadze rozmiar ujemnych doznań natury fizycznej i psychicznej. W piśmiennictwie uznaje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowiła „ekwiwalent wycierpianego bólu. Poza tym ustalenie jego winno nastąpić w rozsądnych granicach. Nie może ono bowiem w żadnym razie służyć wzbogaceniu się pokrzywdzonego czy pokryciu szkody majątkowej. Poza tym o wysokości zadośćuczynienia nie może też decydować kryterium stanu majątkowego sprawcy przestępstwa i jego możliwości zarobkowych.

W przedmiotowej sprawie istotnym w kwestii zadośćuczynienia, jest fakt, iż u pokrzywdzonej poza obrażeniami jakich doznała podczas zdarzenia w nocy z 20 na 21 października 2012 roku – stłuczenie nosa z przejściowym krwawieniem i stłuczenie małżowiny usznej, powodujące naruszenie narządów ciała na okres poniżej siedmiu dni - nie został stwierdzony jakikolwiek poważny uszczerbek na jej zdrowiu. Opinia biegłego z zakresu otolaryngologii (k. 111) wykluczyła aby niedosłuch na jaki uskarżała się pokrzywdzona po zaistniałym powyżej zdarzeniu miał związek z uderzeniem jej przez oskarżonego. Nie stwierdzono bowiem u pokrzywdzonej żadnych uszkodzeń struktur ucha jakie to zwykle następują przy uderzeniach zadanych z dość dużą siłą. Opiniujący zaprzeczył również aby występujące u pokrzywdzonej problemy słuchowe miały związek ze stanami napięcia nerwowego związanymi z sytuacją jakiej doświadczyła. Tym samym krzywda wyrządzona pokrzywdzonej przez oskarżonego nie była tak znaczna, aby uzasadniała ustalenie wysokości zadośćuczynienia w kwocie aż 7000 złotych. Kwotą zadośćuczynienia, która odpowiada wyrządzonej pokrzywdzonej krzywdzie w tym przykrym doznaniu psychicznym, zdaniem Sądu Okręgowego, będzie natomiast suma 2000 złotych.

Nie sposób z kolei podzielić zarzutu obrazy prawa karnego procesowego – art. 627 kpk - poprzez częściowe tylko zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej wydatków, jakie ta poniosła w związku z korzystaniem z pomocy profesjonalnego pełnomocnika z wyboru w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, zanim ustanowiła aktualnego pełnomocnika. Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w tym zakresie nastąpiło w oparciu art. 626 kpk, po wydaniu wyroku w trybie uzupełnienia braku, a obejmując swym zakresem wynagrodzenie w stawce minimalnej i 20 % teźże za jeden dodatkowy termin rozprawy - było jak najbardziej słuszne.

Podzielić należy pogląd prezentowany przez Sąd Najwyższy, zgodnie z którym sąd zasądzając opłatę za czynności adwokata miarkuje ją według kryteriów takich jak niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia., przy czym podstawę zasądzenia owej opłaty, stanowią stawki minimalne określone w stosownych przepisach. Wynika to wprost z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Opłata ta nie może być jednocześnie wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy (por. postanowienie Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego dnia 23 marca 2011 roku, I KZP 1/11,LEX 738219).

Udział w przedmiotowej sprawie pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej z wyboru adwokata A. K. sprowadzał się jedynie do reprezentacji jej na dwóch rozprawach – 22 lutego 2013 roku i 11 kwietnia 2013 roku. Z dniem 08 maja 2013

roku ww. pełnomocnik wypowiedział K. A. pełnomocnictwo. Skala aktywności ww pełnomocnika pozostawała zatem na zwykłym poziomie. Dlatego zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przekraczającej stawkę minimalną -określoną w § 14 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) nie było uzasadnione.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania odwoławczego stanowiły przepisy wskazane w części dyspozytywnej wyroku.